

“Vi samarbejder i Tasiilaq” - tilbagemelding på for-projektet efteråret 2019

20. november 2019 v.1.0

Indledning

Hermed afrapportering på for-projektet for Tasiilami Suleqatigiippugut, som aftalt med Direktør Martha Lund Olsen i forbindelse med beslutningen om indgåelsen af en aftale på baggrund af fremsendt projektbeskrivelse. Projektbeskrivelsen er blevet udarbejdet i et partnerskab mellem Kommuneqarfik Sermersooq og organisationen Sustainable Now, og budgettet for udviklingsarbejdets gennemførelse vedtaget af Kommuneqarfik Sermersooq Kommunalbestyrelse i oktober 2019.

Udover denne afrapportering, har vi fået produceret en lille film på 3 minutter som i kort form fortæller om vores arbejde og om, hvad der er sket indtil videre.

For-projektet rent praktisk

Herværende rapport er udarbejdet af Sustainable Now's allokerede konsulenter på “Tasiilami Suleqatigiippugut”, og bygger på for-projektets to planlagte besøg i Tasiilaq, i hhv. august og oktober 2019.

Der har ved besøgene været deltagelse den første gang af Søren Skov, Pernille Thorup, Kirsten og Jens Christian Wandel, anden gang af Søren Skov og Pernille Thorup. Begge besøg har været forbundet med et par dages ophold i Nuuk og Island, med henblik på at forankre projektet politisk og administrativt, at skabe netværk for udviklingsarbejdet i Tasiilaq, og at skabe viden og forståelse for projektet i såvel Kommuneqarfik Sermersooq forskellige relevante afdelinger som i forhold til Selvstyret og andre mulige interessenter.

For- projektet og ideerne bag

Forløbet i Tasiilaq er bygget op omkring de 17 verdensmål og tankerne bag brugen af disse i udviklingsarbejdet. Med undersøgelsen “Stemmer fra Tasiilaq” fra vinteren 2018/2019 og Kommunalbestyrelsens beslutning om en verdensmålsstrategi for kommunen fra januar 2019 i ryggen, har vi her bygget et udviklingsforløb op med bæredygtighedsmålene som ramme og med Narrativt Community Work som metode.

I forhold til verdensmålene er udviklingsforløbet bygget op omkring en forståelse af den indre sammenhæng mellem de 17 mål som afgørende for at nå i mål med det enkelte mål. I forhold til Narrativt Community Work bygger vi på den centrale pointe at man må tage udgangspunkt i de tilstedeværende ressourcer, og på ressourcepersoner og deres ønsker om at understøtte udviklingen for at få sat nye bevægelser i gang. Det betyder i praksis at udviklingsarbejdet i Tasiilaq, som jo har som mål at forbedre forholdene for sårbare børn og unge i distriktet ikke udelukkende fokuseres på forhold som 1:1 er koblet på børn og

unges umiddelbare livskvalitet. Vi vil i lige så høj grad tage fat andre steder, som fx omkring uddannelsesmuligheder, erhvervs muligheder, boligforhold osv. i arbejdet med at understøtte at børn og unges livs- og levevilkår forbedres.

Hvad vi har gjort

I første omgang har vi her i for-projektet ført en lang række samtaler med mennesker vi er blevet henvist til som personer der har indflydelse på udviklingen i byen, personer som er engagerede i børn og unges forhold, mennesker som har ressourcer som de har lyst til at dele, lokale borgere som har ideer som trænger til at blive foldet ud i virkeligheden osv. Herudover har vi talt med fagprofessionelle som på en eller anden måde er involverede i forhold til Tasiilaq, eller som har kunnet kvalificere vores viden om de sammenhænge som udfordringerne skal ses i forhold til. Disse samtaler har været ført som kæder af samtaler, hvor vi når en samtale var ved at være afsluttet har spurgt personen hvem vedkommende mente ville være god at tage den næste snak med. Referatet af disse samtaler, eller rette-re de centrale pointer fra disse mange, mange samtaler er beskrevet nedenfor.

Hvordan vi er blevet modtaget

Dette afsæt i verdensmålene og det deraf følgende globale perspektiv på udviklingsudfordringerne i distriktet, og den narrative tilgang til samtalerne er blevet taget entydigt godt imod af lokaludvalg og borgere i byen, idet de anser det for indlysende, at baggrunden for mistrivsel, vold, overgreb og selvmordsforsøg eller selvmord er mange facetteret og derfor at løsnings tiltag i forhold til at forbedre vilkårene også skal kobles til de mange faceters indbyrdes sammenhæng.

Man har været berørt over, at Kommunalbestyrelsen har haft mod og blik for, at her må et langstrakt og anderledes perspektiv til. Der er enighed, blandt de personer vi har mødt med, om at et 8 årigt borgerdrevet udviklingsperspektiv er nødvendigt for, at kunne til andre steder med lokaludviklingen i Tasiilaq. Det har ikke skortet på udefrakommende tiltag og løsningsforslag til hvad, der skal eller kan gøres i Tasiilaq. Oplevelsen lokalt har været, at folk er kommet og gået, og at projekter og tiltag er kommet og gået med dem! At dette udviklingsforløb entydigt kobler sig på lokale ønsker og behov med en samskabende tilgang, og at det er de lokale kræfter som bære udviklingsinitiativerne betyder, at ny viden bliver i byen som ressourcer og innovationskraft. Der er et tiltrængt behov for, at man selv kommer på fode i Tasiilaq.

Mange har udtalt at det er usædvanligt at få lov til at få støtte til selv at rammesætte, hvad der skal ske. Ligesom der igen og igen er blevet spurgt til om det virkelig kan passe at Sustainable Now bliver i hele forløbet periode på 8 år.

Udviklingsarbejdets og forløbets portefølje af aktiviteter vil blive bygget op nedefra og over tid, men vil komme til at omfatte alle fem temaer som Kommunalbestyrelsen har vedtaget som centrale for det strategiske arbejde med verdensmålene i kommunen:

- Børn og unge er vores fremtid
- Centrum for vækst i erhvervslivet
- Grobund for menneskelig udvikling
- En bæredygtig kommune
- En aktiv, kreativ og levende kommune.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at sige meget om, hvilke temaer og udviklingsforløb det bliver centralt at understøtte i udviklingsarbejdet. Dette skyldes at arbejdet i Tasiilaq bygger på at understøtte udviklingen af resiliens og bæredygtigt børne- og ungdomsliv, aktivering af lokale ressourcer, lokalt engagement, lokale beslutninger, og at man lokalt beslutter i hvilken orden man ønsker at starte udviklingen op. Hvad vi kan sige noget om er hvilke temaer der er dukket op indledningsvist, og understrege, at det er ud fra disse temaer vi tager fat. Hvilke temaer og i hvilken kadence arbejdet skal finde sted fastlægges ved at undersøge, hvor der er lokal energi, lyst og vilje til at udvikle livsvilkår, og hvor man lokalt ønsker at begynde udviklingen. Hertil skal lægges at en række af de temaer som er blevet nævnt igen og igen i vores samtaler og på møder kræver politisk eller administrativ stillingtagen. Når dette påkræves, vil vi selvsagt henvende os til jer for at høre om det er muligt at få hjælp til forbedringer indenfor den slags tematikker og områder.

Spørgsmål vi har stillet og haft samtaler omkring

Målet med udviklingsarbejdet er som sagt at skabe bæredygtige voksenliv for børn og unge i Tasiilaq distrikt. Det vil sige på sigt at sikre at der i distriktet er livsvilkår, uddannelsesmuligheder og erhvervs muligheder som kan sikre et økonomisk set bæredygtigt liv.

For at kunne starte projektet op har vi haft brug for at være tilstede i Tasiilaq og danne os et overblik over hvilke ressourcepersoner i civilsamfundet der er at bygge på, og hente hjælp fra. Vi tog afsted på første besøg, med en lang række spørgsmål i vores hoveder. Det er ikke alt sammen spørgsmål vi har stillet til nogen, men spørgsmålene er et billede på en nysgerrig over hvad der sker i Tasiilaq, som vi har forsøgt at få svar på undervejs:

- Hvem af de lokale politikere vil arbejde med i projektet? Kan og vil de være koordinører til Selvstyret og Kommunalbestyrelsen bosiddende i Nuuk?
- Hvilke grupper af borgere eksisterer der allerede som har interesse i børn og unges livsvilkår, og lyst og tid til at deltage i et langt sejt træk? Hvilke ressourcefulde enkeltpersoner er der som umiddelbart vil kunne koble sig på projektet? Hvem vil kunne være den lokale tovholder?
- Hvad er der af offentligt ansatte og initiativer som vil kunne understøtte og spille med i udviklingen? Hvad har de af ressourcer at bidrage med? Hvilke kompetencer har de brug for at få tilført, for at kunne koble sig bedst muligt på projektet?
- Vi har ligeledes haft brug for at få dannet os et overblik over de økonomiske realiteter i distriktet. Sammenhængen og balancen mellem bloktilskud fra Danmark, kommunale tilskud, Selvstyrets tilskud, og folks indtægter fra erhvervsarbejde? Hvilke erhverv er der? Hvilke erhverv er der penge og fremtid i? Hvilke muligheder er der for at de unge kan være med til at rammesætte og udvikle deres egen fremtidige indtægtsmuligheder? Er der håndværksmæssige uddannelsesmuligheder? Muligheder indenfor fiskeri? Turisme? Andet? Hvor ligger vækstpotentialet?
- Hvilket niveau er der for læsning og skrivning? Matematik? IT-kundskaber? Hvor skal der fyldes på, for at kunne skabe bæredygtige udviklinger i distriktet og blandt de unge? Hvem er der i distriktet som vil kunne understøtte disse udviklingsspor?

hold til udviklingen af deres lokalsamfund. I det følgende vil vi kort beskrive figuren, som et kort over samtaler og temaer, der er fremkommet under afholdte møder og samtaler.

Som tidligere nævnt har vi talt med interessenter fra forskellige offentlige organisationer, der alle har interesse i Tasiilaqs udvikling. I nogen tilfælde af disse samtaler er der dog også tale om private interessenter, der har givet sig til kende.

De fleste af de offentlige interessenter har vi haft samtaler med i Nuuk. Vi har f.eks. talt med borgmesteren, politikere, direktører og forvaltninger i Kommuneqarfik Sermersooq. Vi har talt med embedsmænd fra styrelser, departementer i selvstyret, sygehusvæsnet og politiets øverste ledelse for præventive indsatser. Vi har talt med Repræsentationschefen ved Den Grønlandske Repræsentation i Reykjavik.

Lokalt i Tasiilaq har vi været i tæt dialog med lokaludvalget, ledere og ansatte i kommunens lokalforvaltning, samt områdelederen. Vi har haft møder med det lokale politi og yderligere har vi haft samtaler med repræsentanter fra Tasiilaqs foreninger, ansatte i et udvalg af Tasiilaqs forskellige institutioner, skolen, Ungdomskulturhuset, Majoriaq. Vi har mødt med ledelsen på sygehuset og den tilrejsende børnelæge. Vi har mødt med et udvalg af Tasiilaqs borgere.

Vi er langt fra færdige med at holde kaffemøder, men som en opstart oplever vi at være kommet bredt ud. I løbet af opstartsfasens 2 x 14 dage har vi afholdt 72 møder.

Vi er blevet bekendt med i alt 10 gennemgående temaer, som er grundlæggende i udviklingen af lokalsamfundet i Tasiilaq:

- Bolig
- Sundhed
- Steder at mødes
- Tryghed i byen
- Internet
- Uddannelse
- Job og erhverv
- Tidlig indsats for små børn
- Forsyning
- Netværk til omverdenen

Alle disse temaer har indflydelse på arbejdet med at skabe gode vilkår for børn og unge i Tasiilaq Distrikt. Alle temaer er gensidig afhængige af hinanden. Det vil sige, at når man tager fat i temaet bolig, så har dette indflydelse på indsatsen for små børn, tryghed i byen, og sundhed. Eller når man tager fat på temaet job og erhverv, så har det indflydelse på uddannelse, bolig og sundhed. Der er altså tale om komplekse temaer, som har stor gensidig påvirkning af hinanden. Denne kompleksitet taler for, at vi arbejder helhedsorienteret med udviklingen af lokalsamfundet.

På billedet i figur 1 har vi sammen med lokaludvalget lavet en foreløbig fremhævelse af temaer som er fundet særlige vigtige til at begynde med. **Job & Erhverv, Internet, Uddannelse, Bolig, Tidlig indsats for små børn og Sundhed.** I begyndelsen af hovedprojektet, januar 2020, vil vi derfor være særlig opmærksomme på initiativer, der understøtter udviklingen af et eller flere af disse fremhævede temaer.

Næste skridt - fokus på de første seks måneder af 2020

Arbejdsgruppen planlægger to besøg i Tasiilaq i første halvår af 2020. Første besøg forventes afholdt i slutningen af januar til begyndelsen af februar. Næste besøg er planlagt til midten af april. Begge besøg vil hver have en varighed på ca. 2 uger.

Frem til besøget i januar vil arbejdsgruppen arbejde med følgende fokusområder:

1. Iværksættelse af udarbejdelse af et kommissorium omhandlende nyttige lokale indsatser på graviditets- og børneområdet, der skal modvirke, at en betragtelig del af børn fødes med alkoholskader. Samtidig skal kommissoriet omhandle nyttige lokale indsatser for børn, der er ramt af medfødte alkoholskader. Kommissoriet udarbejdes i samarbejde med det lokale sundhedsvæsen og personer med speciale i pædiatri, sundhedspleje og pædagogik.
2. Undersøge mulighederne for etablering af lokal bearbejdning af bl.a. sælskind. Evt. via organiseringen af socialøkonomisk virksomhed, eller etableringen af lokalt ejet virksomhed med afsæt i kooperativ organisering og ejerskab.
3. Støtte arbejdet med udviklingen af forebyggende aktiviteter mod seksuelle overgreb. Eksempelvis "Ung-til-ung seksualundervisning", hvor der er fokus på de lokale forhold i Tasiilaq.
4. Planlægning af en mini-konference for voksne, der arbejder med børn i Tasiilaq. Styrkelse af fælles identitet, samt skabe mulighed for koordinering på tværs i dagligdagen. Mini-konferencen forventes, at blive afholdt ved arbejdsgruppens besøg slut januar.
5. Planlægning af en mini-erhvervskonference med inspirerende fortællinger, om iværksætterier fra andre lokalsamfund i Arktis. Vi forventer at konferencen udvikles i samarbejde med erhvervsforening i Tasiilaq, og afholdes i april.
6. Understøtte udviklingen af et alternativ til den nuværende internetforbindelse i Tasiilaq.
7. Understøtte initiativer til at organisere forskellige interesser i Tasiilaq. Her kan der være tale om støtte til, eller oprettelse af, foreninger eller grupper af f.eks. kvinder, borgere der arbejder med byens fortællinger, borgere der styrker trygheden for andre, unge der gør noget for byen fællesskab m.v.

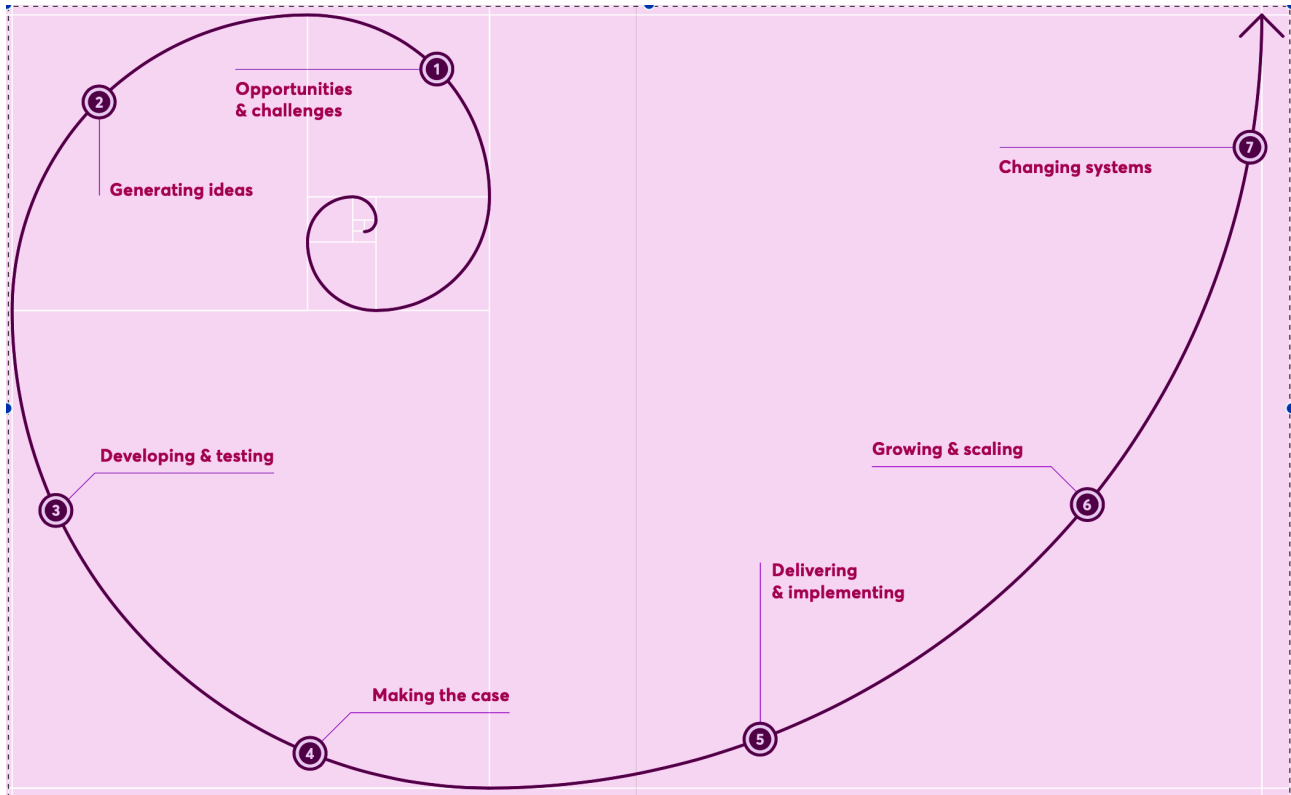
Vi skal for god orden skyld nævne, at vi ikke forventer en egentlig implementering af alle ovennævnte fokusområder inden for første halvår af 2020. Dog kan listen bruges til at vise, hvor arbejdsgruppen har intentioner om at tage fat. Arbejdsgruppen vil selvfølgelig også støtte andre mindre initiativer, der allerede er under opsejling i Tasiilaq eller som opstår undervejs. Yderligere er vi i arbejdsgruppen konstant opmærksomme på at spotte resourcepersoner og initiativtagere, samt det borgerne i Tasiilaq samles omkring.

Brugerdreven innovation - en samarbejdende udviklingsmetode

Som et resultat af de mange samtaler og dermed udviklingen af et netværk og et kendskab til hinanden i distriktet og andre steder bliver det en vigtig del af partnerskabet omkring "Vi samarbejder i Tasiilaq", også at skabe en portefølje af initiativer og projekter, der er drevet frem af lokalt engagement og som samtidigt fremmer en bæredygtig udvikling af Tasiilaq som samfund.

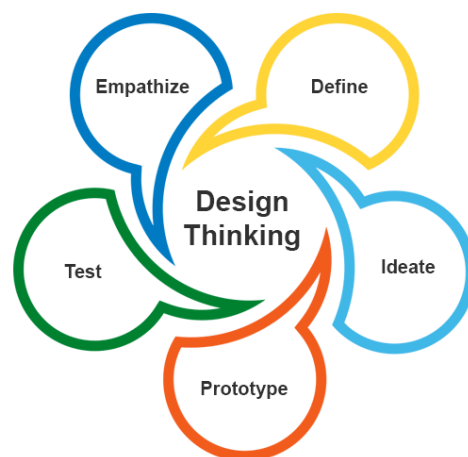
Brugerdreven innovation eller samskabelse, som er den metode, som Sustainable Now vil bruge i udviklingsarbejdet, bygger på ideen om, at lokalt forankrede ideer systematisk skal støttes og modnes henimod virkeliggørelse og skalering.

Det er en metode som kendes fra innovationsarbejde over hele verden. Til forståelse og

The innovation spiral. p. 4-5. NESTA.org.uk A compendium of innovation methods.

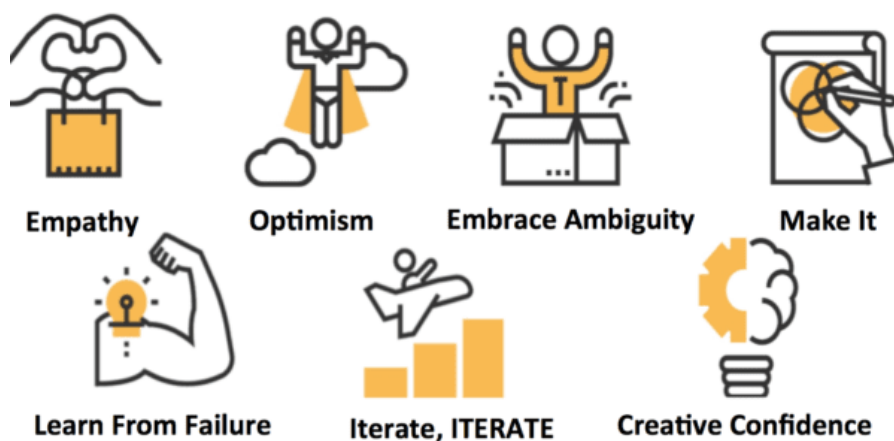
illustration, har vi indsat blot et par billeder som illustrerer en sådan designproces, så udvalget kan danne sig et billede af hvordan arbejdet vil kunne udvikle sig. Det er væsentligt at forstå hvilket problem, der forsøges påvirket positivt eller helt løst. På grund af kompleksitet og betydningen af erfaring, bygger vores metode på en "dialog" mellem forståelse af problemet og løsningens design.

Gennem en sådan designproces bliver både problemet og løsningen mere skarpt og afgrænset, og dermed lettere at udvikle løsninger i forhold til. På vejen hvor løsningen udvikles er der fokus på tre spørgsmål:

- Hvad er problemet?
- Hvem har brug for løsningen?
- Hvem/hvilken mekanisme skal levere løsningen?

For at løsninger bliver så bæredygtige og i så tæt en overensstemmelse med det der er brug for som muligt, stiller man indenfor designtænkningen følgende grundregler op for arbejdet (illustreret nedenfor): man skal **være empatisk** overfor sin bruger og der er brug for **optimisme** i processen. Man skal kunne **omfavne** modsatrettede og utydelige signaler, man skal have gå på mod og **turde** forsøge sig, man skal kunne **lære af sine fejl**, prøve igen og igen, og have en vis **tillid** til at kreativiteten kan bære ideer til udførelse.

Selve designprocessen kan være kaotisk set udefra og indefra, og det vil I måske ind i mellem opleve i udvalget at vores arbejde ser ud til at være. Men når først implementeret påbegyndes, er det vores ansvar og mål at sikre, at det er klart, hvilken verdensmålsindikator der skal bruges for at forstå om løsningen skaber fremgang og derved bæredygtig udvikling, og at sikre at vi sammen kommer i mål med bæredygtige forandringer som kan understøtte en varig forbedring af børn og unges livsvilkår i Tasiilaq distrikt.

Vi glæder os til at dele de næste års udviklingsarbejde med udvalget.

Gode hilsner

Arbejdsgruppen, Tasiilami Suleqatigiippugut
Sustainable Now